

«Ελκυστική η Ελλάδα για ένα τεχνολογικό boom»

Συνέντευξη του Προέδρου ΕΙΕ Δρ. Βασίλη Γρηγορίου στην ελληνική έκδοση του περιοδικού Fortune (23.10.2014)

<http://www.fortunegreece.com/article/elkistiki-ellada-gia-ena-technologiko-boom/>

Ο Πρόεδρος του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών, Βασίλης Γρηγορίου, παρουσιάζει τη συνταγή για την τεχνολογική εκτόξευση της χώρας.

Ο **Δρ. Βασίλης Γρηγορίου** είναι ένας διεθνώς αναγνωρισμένος επιστήμονας στον τομέα των υλικών για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και Πρόεδρος του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών. Έχοντας μια πορεία εικοσιπέντε χρόνων, έχει θητεύσει σε ερευνητικές και διοικητικές θέσεις τόσο στην Ελλάδα (Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, Ίδρυμα Τεχνολογίας και Έρευνας) όσο και στις ΗΠΑ (Advent Technologies, Northeastern University, MIT, Polaroid, Princeton University).

Το **Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών**, ένα από τα μεγαλύτερα Ερευνητικά Κέντρα στην χώρα, πρωτοστατεί στον τομέα της έρευνας και της ανάπτυξης της ελληνικής επιστήμης και κοινωνίας για πάνω από 50 χρόνια, πάντα ως ένας θεσμός εκσυγχρονισμού. Είναι νομικό πρόσωπο, ιδιωτικού δικαίου το οποίο ιδρύθηκε το 1958—αρχικά ως Βασιλικό Ίδρυμα Ερευνών— και εποπτεύεται από τη Γενική Γραμματεία Έρευνας & Τεχνολογίας (ΓΓΕΤ).

Στο ΕΙΕ λειτουργούν δύο Ινστιτούτα θετικών επιστημών στους τομείς της φυσικοχημείας και της βιολογίας, καθώς και ένα Ινστιτούτο αρχαιογνωσίας. Το ΕΙΕ δημιούργησε ένα πραγματικά πρωτότυπο και πρωτοποριακό περιβάλλον έρευνας που ενθαρρύνει τη συνεχή ανανέωση μεθόδων και θεματολογίας, την εξωστρέφεια και την επιστημονική ανάπτυξη. Το περιβάλλον αυτό συμπληρώνει το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης (ΕΚΤ/ΕΙΕ) που έχει ως αποστολή την κάλυψη των αναγκών σε πληροφορίες, περιεχόμενο και δεδομένα, του συνόλου της επιστημονικής κοινότητας της χώρας και τη διάθεση στο διεθνές περιβάλλον της ελληνικής επιστημονικής παραγωγής με οργανωμένο και συστηματικό τρόπο.

Το παράδειγμα για ένα μοντέρνο ελληνικό Δημόσιο

Ο κ. Γρηγορίου θεωρεί ότι τα Ερευνητικά Κέντρα μπορούν κάλλιστα να είναι ένα από τα παραδείγματα του υγιούς και μοντέρνου Ελληνικού Δημοσίου. Παρά την πενιχρή δημόσια χρηματοδότηση και την σχεδόν μηδενική ιδιωτική συμμετοχή στις δαπάνες για έρευνα στην χώρα (0.69% του Ελληνικού ΑΕΠ δαπανήθηκε για έρευνα και καινοτομία το 2012 με τον ιδιωτικό τομέα να επενδύει μόνο 0,2% από αυτά, ενώ ο μέσος Ευρωπαϊκός όρος είναι συνολικά 2,06%), οι Έλληνες ερευνητές έχουν καταφέρει να προσελκύσουν συνολικά ένα δισ. ευρώ από το 7ο Ευρωπαϊκό πλαίσιο.

Μάλιστα οι ερευνητές των Ερευνητικών Κέντρων κατάφεραν να συγκεντρώσουν 400 εκατομμύρια ευρώ, ενώ αντιπροσωπεύουν ένα πολύ μικρό κομμάτι των ερευνητών της χώρας. Το πιο σημαντικό πέρα από τα καθαρά οικονομικά κριτήρια είναι ότι το επιστημονικό έργο είναι ιδιαίτερα σημαντικό και κατατάσσεται πολύ ψηλά στον ευρωπαϊκό χώρο, δυσανάλογα ψηλά με τον μικρό πληθυσμό της χώρας και τις δαπάνες της για έρευνα.

«Το στοιχείο είναι πώς θα μετουσιώσουμε αυτό το προτέρημα που έχουμε, το ανθρώπινο κεφάλαιο, σε όσο περισσότερες δουλειές στην εθνική οικονομία. Κατ' αρχήν πρέπει να φτιάξουμε την καινοτόμο βιομηχανία από το μηδέν. Πριν και δυο δεκαετίες αυτό θα ήταν απαγορευτικό για μια μικρή χώρα σαν την Ελλάδα. Τώρα με την εξέλιξη της τεχνολογίας, την αμεσότητα της ενημέρωσης καθώς και την εξέλιξη των κεφαλαιαγορών αυτό είναι πλέον εφικτό» αναφέρει ο Βασίλης Γρηγορίου.

«Ελκυστική η Ελλάδα για ένα τεχνολογικό boom»

Ο πρόεδρος του ΕΙΕ επισημαίνει πώς η Ελλάδα μπορεί να είναι ελκυστική χώρα για τεχνολογική «εκτόξευση». Αναφέρει χαρακτηριστικά: «Η χώρα έχει πολύ καλούς και σχετικά χαμηλού κόστους επιστήμονες και στελέχη επιχειρήσεων, θαυμάσιο καιρό και είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Θα έπρεπε να πάει ήδη πολύ καλύτερα και πιστεύω ότι θα πάει πολύ καλύτερα στα επόμενα χρόνια. Η κρίση θα λειτουργήσει σαν καταλύτης. Οι δραστήριοι εξ ημών θα προσπαθήσουν να βρουν διεξόδους έξω από τις παραδοσιακές νόρμες και πιστεύω ότι θα τα καταφέρουμε. Δυστυχώς δεν έχουμε καταφέρει ακόμη να αλλάξουμε την πολιτική αντίληψη ότι οι δαπάνες στην έρευνα και στην καινοτομία δεν είναι μια άλλη δαπάνη, αλλά είναι στην πραγματικότητα μια επένδυση στο μέλλον.» λέει ο κ. Γρηγορίου.

«Η συνταγή είναι γνωστή, η υλοποίηση της είναι δύσκολη αλλά όχι ακατόρθωτη. Πρέπει να ακολουθηθεί το μοντέλο μικρών χωρών που έχουν καταφέρει να έχουν προηγμένες οικονομίες στηριγμένες στην τεχνολογία και την καινοτομία (πχ. Ολλανδία, Φιλανδία, Ισραήλ). Η διασύνδεση των Ερευνητικών Κέντρων και των Πανεπιστημίων με την αγορά είναι μια από τις κολώνες πάνω στις οποίες στηρίζεται η υπεροχή αυτών των χωρών.»

Η χρηματοδότηση της καινοτομίας

Το μεγάλο θέμα είναι ο τρόπος που θα γίνει η χρηματοδότηση της καινοτομίας, που είναι μέχρι στιγμής πενιχρή, όσον αφορά τη συμμετοχή του κράτους. Όμως και το ιδιωτικό χρήμα δεν έχει καταφέρει να βρει τις καινοτόμες προσπάθειες μέχρι στιγμής στο βαθμό που θα έπρεπε. «Ενώ στην Βόρειο Αμερική και στο Ηνωμένο Βασίλειο τα κεφάλαια υψηλού ρίσκου (venture capitals) και οι κεφαλαιαγορές είναι πολύ ανεπτυγμένες και μικρές καινοτόμες εταιρείες έχουν την δυνατότητα να αντλήσουν κεφάλαια ανάπτυξης, στην ηπειρωτική Ευρώπη η ανάπτυξη στηρίζεται κυρίως στον τραπεζικό δανεισμό. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα μόνο μεγάλες εταιρείες με περιουσιακά στοιχεία και κύκλο εργασιών (balance sheet) να μπορούν να προσελκύσουν χρηματοδότηση βασικά με ενεχυρίαση. Δεν είναι τυχαίο ότι η Google, η Amazon αλλά και η Apple και η Intel πιο παλιά ιδρυθήκανε και μεγάλωσαν στην Βόρειο Αμερική από το μηδέν και όχι στην Ευρώπη.» αναφέρει ο κ. Γρηγορίου.

«Η Ευρώπη θέλει να αλλάξει και θα αλλάξει σε αυτό τον τομέα παρασύροντας και την χώρα μας στην σωστή κατεύθυνση» μας διαμηνύει.

«Η Ευρώπη προσπαθεί να ανταγωνιστεί την Αμερική στο τομέα της δημιουργίας νέων καινοτόμων ιδεών και προϊόντων ακολουθώντας το αμερικανικό μοντέλο της Αριστείας και όχι του κατακερματισμού των δυνάμεων. »

Το πρόγραμμα Horizon

Σαν Εθνικός Αντιπρόσωπος της Ελλάδας στην Επιτροπή του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Έρευνας (ERC) για το πρόγραμμα Horizon 2020 παρακολουθεί τις εξελίξεις από την πρώτη γραμμή. Το πρόγραμμα Horizon 2020 είναι το μεγαλύτερο πρόγραμμα Έρευνας και Καινοτομίας της Ε.Ε. με συνολικό προϋπολογισμό 80 δισεκατομμυρίων ευρώ για επτά χρόνια (2014-2020). Η αποστολή του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Έρευνας (ERC) είναι να ενθαρρύνει την υψηλής ποιότητας έρευνα στην Ευρώπη, παρέχοντας ανταγωνιστική χρηματοδότηση και να υποστηρίξει την πρωτοποριακή έρευνα σε όλα τα ερευνητικά πεδία στα πλαίσια της επιστημονικής αριστείας.

Επίσης ο Βασίλης Γρηγορίου είναι και συνιδρυτής της Advent Technologies και διαθέτει την εμπειρία από πρώτο χέρι στο τι χρειάζεται για να μετουσιωθεί σε εμπορική επιτυχία το προϊόν εργαστηριακής έρευνας. «Χρειάζεται καιρός. Στην Ελλάδα δεν έχουμε ιδιαίτερη υπομονή και αυτά τα πράγματα παίρνουν χρόνο. Επίσης ένα από τα πρώτα πράγματα που πρέπει να κάνει μια Ελληνική καινοτόμα προσπάθεια είναι να καταφέρει να συνδεθεί με το εξωτερικό και κυρίως με την Βόρεια Αμερική και το Ηνωμένο Βασίλειο. Μετά η παγκόσμια αγορά θα είναι το πραγματικό test για το πόσο ψηλά μπορεί να φτάσει αυτή η προσπάθεια.»

Αναφορικά με τα Ερευνητικά Κέντρα, θεωρεί ότι η διοικητική αυτοτέλεια είναι πολύ σημαντικό στοιχείο. Μόνο ένα ευέλικτο μοντέλο μπορεί να είναι και αποτελεσματικό. Επίσης ένα πράγμα που δεν είναι ευρέως γνωστό είναι ότι τα Ερευνητικά κέντρα επιτελούν ένα πολύ σημαντικό εκπαιδευτικό έργο σε θέματα τεχνολογικής αιχμής και ιδιαίτερα στον τομέα της επιχειρηματικότητας. «Έχουμε ξεκινήσει πρόσφατα στο ΕΙΕ τα Αριστεία Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας 2014 με την συνεργασία της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας καθώς και της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Ανάπτυξης. Στόχος των Βραβείων είναι να αναδείξουν και να επιβραβεύσουν πρωτότυπες προτάσεις που συμβάλουν στην ανάπτυξη συστημάτων και εφαρμογών βασισμένων σε νέες τεχνολογίες, στην ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης στο σχεδιασμό καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών, στην εξάπλωση της χρήσης των νέων τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών αλλά και στη δημιουργία νέων επιχειρήσεων σε παραδοσιακούς τομείς ανάπτυξης με χρήση πρωτοποριακών συστημάτων ή με παροχή επιπλέον σύγχρονων υπηρεσιών.»

Δηλώνει αισιόδοξος για την πορεία των πραγμάτων. «Μπορεί να έχουμε αυτή την τεράστια κρίση η οποία είναι μεγάλο πισωγύρισμα, αλλά η κρίση θα φύγει κάποια στιγμή και η ανάπτυξη είναι μονόδρομος. Μπορεί πλέον και ένας απλός άνθρωπος να είναι πολίτης του κόσμου και από την Ελλάδα. Με σκληρή δουλειά και επιμονή θα κάνουμε την Ελλάδα μια μοντέρνα Ευρωπαϊκή χώρα. Είναι η υποχρέωση μας στις επόμενες γενιές» δηλώνει.

Info: Η κύρια αποστολή του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών

Η επιστημονική αριστεία σε διεθνές επίπεδο, η ενίσχυση της εκπαιδευτικής αποστολής του Ιδρύματος και η σύνδεση με την οικονομία και την κοινωνία αποτελούν την κύρια αποστολή του ΕΙΕ, κατά την περίοδο 2014-2018. Η στρατηγική για την εκπλήρωση της αποστολής αυτής περιλαμβάνει:

- Εστίαση σε μετωπικές περιοχές της επιστήμης και ειδικότερα στα νέα υλικά για ενεργειακές εφαρμογές, στο περιβάλλον, στα φάρμακα, στην υγεία, στις εφαρμογές της φωτονικής και της βιοτεχνολογίας καθώς και στις καινοτόμες τεχνολογικές εφαρμογές στο ευρύτερο πεδίο των ιστορικών επιστημών και του πολιτισμού.
- Υιοθέτηση πολιτικών προσέλκυσης και ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού.
- Ενίσχυση της εξωστρέφειας και σύσφιξη των συνεργασιών μέσω προγραμματικών συμφωνιών με ιδιωτικούς και δημόσιους φορείς, με έμφαση στους τομείς της υγείας, του περιβάλλοντος, του πολιτισμού και του ελληνικού επιστημονικού ψηφιακού περιεχομένου.
- Εκσυγχρονισμό και επέκταση της υλικοτεχνικής υποδομής τόσο των ερευνητικών Ινστιτούτων όσο και της Βιβλιοθήκης με περαιτέρω ανάπτυξη ηλεκτρονικού περιεχομένου, αποθετηρίων και ηλεκτρονικών αναγνωστηρίων.